

*Глуцька Т.В.,
викладач кафедри іноземних мов,
ННІМВ НАУ,
м. Київ, Україна
Сандовенко І.В.,
ст. викладач кафедри іноземних мов,
ННІМВ НАУ,
м. Київ, Україна*

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ СЛОВНИКИ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВІЗ ФАХОВОЇ ЛЕКСИКИ

Для студентів, безперечно, інформаційним джерелом під час навчального процесу є довідкова література. Різноманітні типи словників розробляються залежно від того, для кого вони призначені. Так, наприклад, існують академічні словники, які містять найповнішу інформацію про слово, та навчальні, які мають на меті навчити людину, яка оволодіває мовою, правильно використовувати слово. Є словники, які розраховані на широке коло читачів, та словники-довідники, призначені для людей певних професій (Наприклад, «Енциклопедичний словник-довідник з туризму»).

Розвиток цивілізації супроводжується появою численних термінів, а фахова лексика складає переважну частину сучасного лінгвістичного фонду. Особливого значення надається дослідженню структурно-семантичних особливостей терміна, особливостям його перекладу.

Кожна сфера людської діяльності характеризується наявністю притаманних лише їй термінів, кожна галузь оперує власними термінами, що утворюють термінологічну систему певної підмови.

Термінологічна лексика посідає помітне місце у словниковому складі будь-якої розвинутої літературної мови. Вивчення особливостей перекладу термінів важливе не лише через вагому поширеність даного явища, але також з огляду на важливість реальності відбиття навколишньої дійсності при перекладі.

Термінологічні словники є різновидом лінгвістичних словників, у яких подано термінологію однієї або кількох галузей знань та діяльності.

Укладання термінологічних словників починають з того, що з різних джерел вибирають терміни. Джерела можуть бути такими:

- монографії та статті відомих вчених і фахівців-практиків;
- підручники для ВНЗ, що містять стандартизовані терміни;
- галузеві енциклопедії;
- вторинні документи (реферати й анотації з реферативних журналів; опис винаходів) [1].

У процесі укладання нових термінологічних словників починають брати активну участь як лінгвісти, так і фахівці різних галузей знань та діяльності. «Щодо повноти словників, – говорив М. Рильський, – то слід зазначити, що повний словник будь-якої мови – це ідеал, до якого можна лише прагнути і якого ніколи не можна досягти, бо кожен день і кожна година приносять людям нові поняття та нові для тих понять слова».

Термінологічні словники, особливо тлумачні та тлумачно-перекладні, використовують у навчальному процесі як довідкову базу. Відображаючи лексику спеціальної сфери, вони мають чітко функціональне призначення – відображати поняттєво-термінологічний апарат різних галузей науки й техніки та забезпечувати наукову, навчальну, виробничу діяльність.

Дослідження контекстуальних, прагматичних та когнітивних особливостей термінологічної одиниці дає змогу вивчати термін як динамічне лексичне утворення, що може набувати та розвивати своє значення в процесі реального використання в різних комунікативних ситуаціях, що, у свою чергу, дає змогу поглибити, розвинути та доповнити науково-дослідницьку базу термінології [2].

Сучасна лексикографія є цілою індустрією, яка, задовольняючи потребу в найрізноманітніших видах інформації про слово, активно використовує можливості сучасної комп'ютерної техніки.

Сучасний студент часто сприймає процес навчання через тісний зв'язок з новітніми технологіями. Однак сучасні технології не

завжди стають надійним помічником у процесі оволодіння професійно-орієнтованою термінологією. Готуючись до заняття з англійської мови та виконуючи завдання на переклад фахових текстів, майже кожен студент користується комп'ютерними перекладачами. Однак аналіз таких робіт ілюструє всі недоліки машинного перекладу, найпоширенішим з яких є невідповідність фаху або темі. Тому студенти під керівництвом викладача мають прийти до висновку, що незмінним помічником у роботі має стати не комп'ютерний перекладач, а функціональний словник (онлайн-словник), який не лише має професійне спрямування, але й постійно оновлюється фахівцями та професійними перекладачами. Робота зі словниками такого типу не лише забезпечує ефективне засвоєння термінології, але й значно підвищує мотивацію студентів до навчання іноземної мови, сприяючи активному розвитку майбутнього фахівця. Наприклад, студентам ВНЗ напрямку підготовки «Туризм» стане в пригоді англо-український словник сфери туризму. Він включає англійські дефініції та україномовні переклади галузевої лексики сфери туризму та субгалузевої лексики споріднених сфер – архітектури, географії, економіки та ін., а також найбільш вживані терміни ділової англійської мови [3].

Вдосконалення навичок перекладу вимагає синтезу загальних та індивідуальних завдань, які сприяють засвоєнню термінів. Однією з особливостей роботи з терміном є те, що самі студенти стають радниками з фахових питань. Сьогодні багато студентів беруть участь у міжнародних проектах та конференціях, подорожують, спілкуються з іноземними друзями та фахівцями, тому вивчення професійно-орієнтованої англійської мови виходить далеко за межі навчальної аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арсенюк В.П. Українське термінознавство / В.П. Арсенюк. – Львів: Світ, 1994. – 215с.
2. Зацний Ю.А. Сучасний англійський світ і збагачення словникового складу / Ю.А. Зацний. – Львів: ПАІС, 2007. – 228с.
3. Мальська М.П., Микитенко Н.О., Козловський А.М. Англо-Український словник термінів сфери туризму / Мальська М.П. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 448 с.